บทนำ

ความก้าวหน้าในการเลี้ยงเนื้อเยื่อของพืชในหลอดทดลองในระยะสิบกว่าปีที่ผ่านมา ทำให้นักวิทยาศาสตร์สามารถขยายพันธุ์พืชหลายชนิดโดยการเลี้ยงเนื้อเยื่อได้ (Steward et al., 1958; Morel, 1960, 1964; Wimber, 1963; Sagawa et al., 1966, 1967; Reinert and Mohr, 1967; Kim et al., 1970; Steward and Mapes, 1971; Johri, 1971; Bhojwani and Johri, 1971; Nag and Johri, 1971; Intuwong, 1972) นอกจากนั้นยังทำให้นักวิจัยเห็นแนวทางและโอกาสที่จะเป็นไปได้ในการเลี้ยงเซลล์ของพืชชั้นสูงอย่างปราศจากเชื้อ เพื่อที่จะให้ได้ผลผลิตทางการค้า (Puhan and Martin, 1971) ปัจจุบันนี้ดอกกล้วยไม้นับเป็นสินค้าออกที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศไทยที่มีความสำคัญมากอย่างหนึ่ง กล้วยไม้ที่ใช้ตัดดอกเพื่อส่งเป็นสินค้าออกที่สำคัญก็คือหวายปอม-ปาดัวร์ (Dendrobium Pompadour) กล้วยไม้ชนิดนี้ก็เช่นเดียวกับกล้วยไม้อื่น ๆ อีกหลายชนิดที่ทำ meristem culture ได้ โดยนำเนื้อเยื่อเจริญมาเลี้ยงบนวุ้นอาหารในหลอดทดลอง มันจะเจริญเป็น callusซึ่งในที่สุดจะกลายเป็นต้นเล็ก ๆ สามารถนำไปปลูกเลี้ยงในกระถางเจริญเป็นต้นกล้วยไม้โดยสมบูรณ์ได้ (Sagawa and Shoji, 1967; Kim et al., 1970) ทำนองเดียวกับที่Morel (1960, 1964)ได้ทำกับกล้วยไม้สกุล Cymbidium ซึ่งเป็นงานเริ่มต้นของการขยายพันธุ์กล้วยไม้โดยวิธีเลี้ยงเนื้อเยื่อ ทำให้สามารถขยายพันธุ์กล้วยไม้หวายปอมปาดัวร์จากต้นที่มีลักษณะดีได้ต้นที่มีลักษณะคงที่เหมือนเดิมอย่างรวดเร็วเพื่อเพิ่มจำนวนกล้วยไม้สำหรับตัดดอก นับเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่นักเลี้ยงกล้วยไม้ของไทยและทำให้รายได้ของประเทศเพิ่มมากขึ้นในที่สุด นอกจากนั้นการขยายพันธุ์แบบนี้ทุกต้นมีgenotype เหมือนกันทุกประการ เหมาะที่จะใช้ในการทดลองทางสรีรวิทยา เช่น การทดลองเกี่ยวกับอาหาร สิ่งกระตุ้นการเจริญ หรือการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และยังช่วยให้การศึกษาเกี่ยวกับ mutationของกล้วยไม้ง่ายกว่าเดิมมาก (ถาวร วัชราภัย, 2510) จึงนับเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะติดตามการเจริญและการเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อกล้วยไม้นี้นับตั้งแต่เป็นต้นเล็ก ๆ ด้วยการถ่ายภาพแบบ time-lapse

ในปัจจุบันนี้การถ่ายรูปและภาพยนตร์ได้เข้ามามีส่วนในวงงานวิจัยอย่างกว้างขวาง การใช้กล้องถ่ายภาพยนตร์ติดตามบันทึกผลการทดลองตลอดจนการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้ประหยัดเวลาและลดงานลงไป ทำให้นักวิจัยมีเวลาทำงานอย่างอื่นได้มากขึ้น การถ่ายภาพมีประโยชน์ในงานด้านวิทยาศาสตร์มากเพราะสามารถบันทึกเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้เหมือนของจริง สามารถติดตามถ่ายภาพในระยะต่าง ๆ ต่อเนื่องกันได้ โดยเฉพาะเมื่อนำภาพที่ได้มาวิเคราะห์ดูก็จะพบข้อเท็จจริงต่าง ๆ มากขึ้น (Richards, 1954) และภาพที่ได้ก็เก็บไว้ดูได้ตลอดไป การถ่ายภาพเป็นระยะ ๆ (time-lapse photography) เป็นวิธีการถ่ายภาพตามช่วงเวลาที่ตั้งเอาไว้ เมื่อสิ่งที่ถ่ายมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างช้า ๆ ก็จะถูกบันทึกโดยถ่ายภาพไว้ การถ่ายภาพแบบtime-lapse ที่ง่ายที่สุดคือตั้งกล้องถ่ายรูปไว้นิ่ง ๆ บนสามขา แล้วถ่ายทีละรูปโดยเว้นระยะเวลาห่างเท่า ๆ กัน (Weston, 1957) นำรูปถ่ายทั้งชุดที่ได้มาเรียงกันตามลำดับจะใช้สำหรับการศึกษาและเปรียบเทียบได้ การถ่ายภาพยนตร์แบบtime-lapse นำมาใช้ในการถ่ายพืช เช่น การงอกของเมล็ด การเจริญของดอกไม้ ผลไม้ การเจริญเติบโตของพืช (Weston, 1957)

การสำรวจการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้กระทำมาแล้ว

Morel (1960)เป็นคนแรกที่ใช้เนื้อเยื่อกล้วยไม้ในการขยายพันธุ์ โดยใช้เยื่อเจริญที่อยู่ปลายยอดของกล้วยไม้สกุล Cymbidium เลี้ยงบนวุ้นอาหาร ชิ้นส่วนของกล้วยไม้เจริญไปเป็น protocorm-like body (plb.) และในที่สุดกลายไปเป็นต้นเล็ก ๆ จากหลักเกณฑ์นี้ Morel (1964) ก็นำมาใช้ขยายพันธุ์กล้วยไม้สกุลอื่นอีก เช่น Cattleya และ Miltonia พบว่าเนื้อเยื่อที่แยกออกมาสามารถเจริญเป็นต้นเล็ก ๆ ได้หลายต้น และต้นที่เกิดขึ้นใหม่ในระยะแรกมีลักษณะคล้ายต้นอ่อนที่งอกจากเมล็ด และยังคงรักษาลักษณะของพันธุ์เดิมทุกประการ Wimber (1963)พบว่าเนื้อเยื่อเจริญของกล้วยไม้ที่เลี้ยงในflask ที่ไม่เขย่าจะมีการเจริญตามลำดับขั้นคล้ายการงอกของเมล็ดหลังจากเกิดplb.แล้ว ส่วนในflask ที่เขย่า plb. จะไม่เปลี่ยนแปลงไปเป็นต้น ยังคง proliferate ต่อไปเป็นplb. มากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะการเขย่าทำให้ polarity ที่จะเกิดขึ้นในเนื้อเยื่อถูกยับยั้งจึงไป-

ระงับการเกิดต้น Sagawa, Shoji and Shoji (1967); Kim, Kunisaki and Sagawa (1970) ใช้ meristem culture ขยายพันธุ์กล้วยไม้สกุล Dendrobium พบว่าเนื้อเยื่อเจริญที่ให้ผลดีคือเนื้อเยื่อเจริญจาก axillary bud และ terminal bud ต้นเล็กๆ ที่ได้จากการเลี้ยงเนื้อเยื่อนี้สามารถจะนำไปปลูกเลี้ยงในเรือนกล้วยไม้ เจริญเติบโตให้ดอกได้ตามปกติ (Steward and Mapes, 1971) ในการเพาะเมล็ดกล้วยไม้ลูกผสมบางพวก (Vanda merrillii var. Tan Chay Yan X Vanda luzonica)Rao (1963) สังเกตว่ามักจะเกิด callus แทนที่จะมีการเจริญไปเป็นต้นอ่อนตามปกติ การเกิด callus ในกรณีเช่นนี้เป็นอุปสรรคขัดขวางการเจริญของต้นอ่อนทำให้ต้นอ่อนเกิดช้าไปมาก Rao (1963) อ้างถึง Curtis and Nichol (1948); Gilliland(1958); Withner(1959) และ Burgeff(1963) ว่าได้พบ callus เกิดขึ้นในระหว่างที่ศึกษาการงอกของเมล็ดกล้วยไม้ ต่อมา callus จะเปลี่ยนแปลงเกิดเป็นใบและราก Rao (1967) ได้ศึกษาและอธิบายถึงการเกิดเนื้อเยื่อและอวัยวะในต้นอ่อนของกล้วยไม้ที่เพาะจากเมล็ด

การเลี้ยงเนื้อเยื่อของพืชที่น่าสนใจอื่นๆ นอกจากกล้วยไม้นั้น White (1954); Maheshwari (1963); Puhan and Martin (1971) กล่าวถึง Haberlandt (1902) ว่าเป็นผู้ริเริ่มการเลี้ยง isolated cell ในหลอดทดลองแต่ประสบความล้มเหลวเนื่องจากความรู้เกี่ยวกับความต้องการการอาหารของพืชในสมัยนั้นยังมีไม่เพียงพอ อีกประมาณ 30ปีต่อมา Gautheret(1934) และ White (1934) ประสบความสำเร็จในการเปิดทางไปสู่การเลี้ยงเนื้อเยื่อในหลอดทดลอง ต่อมาก็มีพัฒนาการของเทคนิคใหม่ที่ก้าวหน้าเพิ่มขึ้นตามลำดับมีการเลี้ยง isolated cell ของพืชชั้นสูงซึ่งจะเป็นทางก้าวไปสู่การค้นคว้าศึกษาปัญหาของเซลล์และสรีรวิทยา (Torrey and Reinert, 1961) Ball (1950) พบว่าชิ้นส่วนของลำต้น Sequoia sempervirens เลี้ยงในหลอดทดลองสามารถเจริญไปเป็น callus และเกิดหน่อ (shoot) ขึ้น Steward, Mapes and Mears (1958) พบว่าเซลล์ของแครอทเจริญและเปลี่ยนแปลงไปเป็นต้นที่สมบูรณ์ได้ Steward and Mapes (1971) ศึกษาการเจริญและเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อจากลำต้นหน่อไม้ฝรั่ง สามารถชักนำให้เกิด callusและเจริญไปเป็นต้นได้ โดยการเปลี่ยน-

แปลงองค์ประกอบและสัดส่วนของอาหารที่เลี้ยงอาจทำให้เกิดรากโดยไม่มีหน่อ เกิดหน่อแต่ไม่มีราก หรือเกิดเป็นต้นที่สมบูรณ์ได้ มีการเลี้ยง **endosperm** ของพืชมีดอกที่เป็น parasite บางชนิด (Nag and Johri, 1971) พบว่า endosperm ที่เติบโตเต็มที่แล้วจะเจริญและเกิดเซลล์มากมายจนพองฟู (proliferation) บนอาหารของ White (1943) ที่มี auxin indole butyric acid, kinetin และ casein hydrolysate อยู่ด้วย และมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นอวัยวะได้ คือมีหน่อ และ haustoria เกิดขึ้น งานครั้งแรกที่ศึกษาถึงการเกิด embryo ในเนื้อเยื่อ endosperm ของพืชที่ไม่เป็น **parasite** คือ Croton bonplandianum (syn. C. persicaria) พบว่า endosperm ที่เติบโตเต็มที่แล้วเมื่อนำมาเลี้ยงบน White 's medium + 2 ppm 2,4-dichlorophenoxyacetic acid + 5ppm kinetin + 2500ppm yeast extract มีการเจริญและมี proliferation อย่างมากมายจนเกิด callus เมื่อย้าย callus นี้ไปยัง White's medium หรือ White's medium ที่มี 500 ppm casein hydrolysate จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดรากขึ้น รากที่เกิดนี้มีลักษณะภายในเช่นเดียวกับรากปกติที่เกิดจากต้น (Bhojwani and Johri, 1971) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาใน Ranunculus sceleratus (Johri, 1971) ซึ่งเป็นพืชที่มีความเหมาะสมเป็นพิเศษพอๆ กับแครอทพืชทั้งสองชนิดนี้เกือบทุกส่วนแสดงความสามารถที่จะชักนำให้เกิด embryo-like structure (มักเรียกว่า embryoid) เมื่อแยกเอาเซลล์ เนื้อเยื่อและอวัยวะของพืชนี้มาเลี้ยงในหลอดทดลอง อีกทั้ง embryo-like structure ที่ได้จากการเลี้ยงในหลอดทดลองยังมีลำดับของการเจริญเปรียบได้กับ embryo ที่เจริญจาก zygote embryoid ที่เติบโตเต็มที่มีลักษณะเช่นเดียวกับ embryo ในเมล็ด

การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ให้อาหารที่จำเป็น รวมทั้งการให้สารเคมีบางอย่าง เหล่านี้สามารถจะกระตุ้นการเจริญของเซลล์และเนื้อเยื่อได้ แม้แต่เซลล์ที่เติบโตเต็มที่แล้วก็อาจกลับเจริญแบ่งตัวได้อีก หรือแม้กระทั่งการเกิดพืชทั้งต้นจากเซลล์เดี่ยวๆ (Steward, 1963b) ความต้องการอาหารของเนื้อเยื่อที่เลี้ยงในหลอดทดลองย่อมแตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดของพืช ชิ้นส่วนของพืช และสภาวะทางสรีรวิทยาด้วย อาหารสำหรับเลี้ยงเนื้อเยื่อแตกต่างไปจากอาหารสำหรับการงอกของเมล็ดเล็กน้อย (Wimber,

1963; Morel, 1965) Intuwong (1972) อ้างถึงอาหารที่เหมาะสำหรับการเลี้ยงเนื้อเยื่อโดยทั่วไปซึ่ง Sagawa and Kunisaki (1968) สรุปว่า ได้แก่อาหารที่ประกอบด้วยสารอนินทรีย์ธรรมดาซึ่งเติมน้ำตาลและน้ำมะพร้าวลงไปด้วย Morel(1965) พบว่าอาหารที่มีสารที่สกัดหรือได้จากพืช เช่นกล้วย น้ำมะเขือเทศ น้ำมะพร้าว ใช้กับต้นออนจะให้ผลไม่ดีแต่ชอบอาหารตามสูตร Knudson C มากกว่า Intuwong ยังได้อ้างถึงงานของนักวิทยาศาสตร์อื่นๆ บางคน (Lindemann, 1967; Vajrabhaya, 1970; Churchill et al., 1970, 1971) ซึ่งได้ศึกษาพบว่ากล้วยไม้บางชนิดต้องการอาหารมากกว่าอาหารประเภท simple medium เพื่อที่จะทำให้เนื้อเยื่อเกิด proliferation ชิ้นส่วนและเนื้อเยื่อของพืชที่นำมาเลี้ยงในหลอดทดลองส่วนใหญ่ไม่สามารถสร้างอาหารได้เองแม้ว่าชิ้นส่วนของพืชที่นำมาเลี้ยงจะมีคลอโรฟิลล์อยู่มากในตอนแรกก็ตาม รงควัตถุที่มีอยู่จะลดลงไปมากหรือน้อยในระหว่างที่เลี้ยง ดังนั้นจึงต้องเลี้ยงเนื้อเยื่อในอาหารที่มีน้ำตาล Ernst (1970) อ้างว่า Burgeff(1909) ประสบความสำเร็จในการเพาะเมล็ด Laeliocattleya บนอาหารที่มีน้ำตาล sucrose 0.33 เปอร์เซนต์ Knudson (1922) สามารถเพาะเมล็ดกล้วยไม้ Laelia และ Cattleya ให้งอกโดยไม่ต้องอาศัยราใดๆ เมื่อเติมน้ำตาลลงในอาหารนั้น และได้ต้นออนเกิดขึ้นบน Knudson B ที่มีน้ำตาล sucrose อย่างน้อย 0.8 เปอร์เซนต์ Gautheret (1955) แสดงว่า sucrose เป็นน้ำตาลที่ให้ผลดีที่สุด และจากการศึกษาของ Ernst (1967, 1970) โดยใช้ต้นออนของ Phalaenopsis และ Dendrobium สรุปว่าคาร์โบไฮเดรตพวก D-series enantiomers ใช้ได้ผลดี ยกเว้น D-galactose ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าไม่เหมาะกับการเจริญ ทำให้ protocorm ที่เลี้ยงบนอาหารที่มี galactose ตายในระยะเวลาอันสั้น รวมทั้ง disaccharide และ trisaccharide ที่มี D-galactopyranosyl radical อยู่ด้วย ก็ไม่เหมาะจะใช้เป็น carbon-source การพบเช่นนี้สนับสนุนว่าสิ่งมีชีวิตชั้นสูงต้องการ D-sugar และ L-amino acid (Ernst, 1970)

การเติบโตและการเจริญตามปกติของพืชจะไม่เกิดขึ้นถ้าไม่มีสารพวกฮอร์โมนของพืชนั้นสร้างอยู่ภายในเซลล์รวมทั้งต้องมีอยู่ในสัดส่วนที่พอเหมาะและในเวลาที่สมควรอีกด้วย (Overbeek, 1968) ฮอร์โมนของพืชอีกพวกหนึ่งที่นอกเหนือไปจาก auxin และ gibberellin

คือ cytokinin ฮอร์โมน cytokinin นี้มีมากในน้ำมะพร้าว (liquid endosperm ของ Cocos nucifera) ในปี 1941 Overbeek ได้เสนอเป็นครั้งแรกในการใช้น้ำมะพร้าวสำหรับการเลี้ยงเนื้อเยื่อในหลอดทดลอง liquid endosperm ของมะพร้าวไม่เพียงมีประโยชน์ในการเป็นอาหารของ embryo ในระยะอ่อนมันยังมีสารพวก growth substance ทำให้เซลล์ที่เติบโตเต็มที่และไม่แบ่งตัวแล้วกลับมีความสามารถแบ่งตัวได้ใหม่อีก (Steward, 1963b) จากการทดลองและศึกษาผลของการเลี้ยงต้นอ่อน Phalaenopsis โดยเติมอาหารที่เป็นสารอินทรีย์ต่างๆ ลงในอาหารตามสูตร Knudson C Ernst(1967) สรุปว่าน้ำมะพร้าวชักนำให้เกิด proliferation อย่างมากแต่ differentiation จะเกิดช้า ในจำพวกสิ่งสกัด (extract) จากพืช และน้ำผลไม้ (juice) ที่แสดงพลังทำให้มีการแบ่งเซลล์ที่เด่นที่สุดคือน้ำมะพร้าว (Fox, 1969) Fox ได้อ้างถึง Overbeek et al. (1941) ว่าพบปัจจัยบางอย่างอยู่ในน้ำมะพร้าวซึ่งกระตุ้นการเจริญของ embryo ในเนื้อเยื่อที่เลี้ยง ได้มีการใช้น้ำมะพร้าวเติมลงไปในอาหารที่ใช้เลี้ยงเนื้อเยื่อของพืชในหลอดทดลองกันอย่างกว้างขวางเพื่อชักนำให้มีการเจริญ มีผู้พยายามพิสูจน์และแยกหาองค์ประกอบในน้ำมะพร้าวที่มีอำนาจชักนำให้มีการเจริญและแบ่งตัว (Caplin and Steward, 1948) และยังมีการศึกษาต่อเนื่องกันมา (Mauney et al., 1952; Kuraishi and Okumura, 1961; Shaw and Srivastava, 1964) Miller et al. (1956) แยกผลึกของสารชนิดหนึ่งได้จาก DNA และพิสูจน์ได้ว่า เหมือนกับ 6-furfurylamino purine ซึ่งมีคุณสมบัติช่วยในการแบ่งนิวเคลียสของเซลล์จึงให้ชื่อว่า kinetin Overbeek(1968) อ้างว่า Miller ใช้ sperm DNA ของปลาเฮริ่ง ได้พบว่าสารนี้ทำให้เซลล์ของยาสูบเจริญและแบ่งตัวได้ ถ้าใช้ DNA ที่เตรียมมาใหม่ๆ กลับไม่ได้ผล แต่เมื่อนำไป autoclave แล้วมันจะมีพลังกระตุ้นให้เซลล์เจริญและแบ่งตัว แสดงว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการเจริญจะต้องเป็นผลที่เกิดจาก nucleic acid ที่สลายตัว และพบว่าสารดังกล่าวเป็น derivative ตัวหนึ่งของ adenine คือ kinetin และได้รวมเรียกฮอร์โมนของพืชทั้งหมดที่มี kinetin-like activity ว่า "cytokinin" Ranganathan et al. (1962) และ Fox (1969) กล่าวว่าน้ำมะพร้าวและ kinetin สามารถใช้แทนกันได้ จะส่งเสริมการเจริญของเนื้อเยื่อหลายชนิดเมื่อมี auxin อยู่ใน medium

นั้นด้วย (Sommer et al., 1962; Halperin and Wetherell, 1964) แสดงว่ามีอำนาจในการกระตุ้นการเจริญเช่นเดียวกับ kinetin อยู่ในน้ำมะพร้าว ได้มีการแยกพบสารประเภท purine หลายตัวจากน้ำมะพร้าว (Fox, 1969) ปัจจุบันนี้รู้ถึงองค์ประกอบสำคัญที่มีอยู่ในน้ำมะพร้าว (Steward, 1963a)มี sorbitol ในน้ำมะพร้าว 20 ลิตร แยก sorbitol ออกมาได้ 200 กรัม myo-inositol scyllo-inositolส่วนสารที่เป็นผลึกที่แยกได้จากน้ำมะพร้าวมี 1,3-diphenyl urea และสารอีกตัวหนึ่งที่คล้าย xanthine มาก ในน้ำมะพร้าวยังมีสารประกอบของ phenol คือ leucoanthocyanin อยู่มาก ซึ่งไม่สามารถนำให้เป็นผลึกได้ แต่จาก homogenous product.ที่ได้จากน้ำมะพร้าวก็กระตุ้นการเจริญและมีคุณสมบัติทางเคมีเป็น leucoanthocyanin (Steward et al., 1961) และแยกไม่พบ kinetin ในน้ำมะพร้าว (Steward, 1963a) นอกเหนือจากน้ำมะพร้าว Fox (1969) อ้างว่าตรวจพบ cytokinin activity ในน้ำมะเขือเทศ (Nitsch and Nitsch, 1961) ในสารที่สกัดจากดอกและผลแอปเปิล ในลูกแพร์ ในผลอ่อนของข้าวโพด และยังพบในแหล่งต่าง ๆ เช่น ลำต้นของพืชบางชนิด,female gametophyte ของ Ginkgo biloba endosperm ต้นอ่อน และเนื้อเยื่อของพืชบางชนิด (Goldacre and Bottomley, 1959; Bottomley et al., 1963; Steward and Shantz, 1959; Beauchesne, 1961; Zwar and Skoog, 1963; Fox, 1962) เหล่านี้ล้วนเป็นแหล่งของ cytokinin ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ จึงกล่าวได้ว่า cytokinin มีอยู่ในพืชอย่างกว้างขวาง การสกัดเอา cytokinin ธรรมชาติทำได้โดยใช้เนื้อเยื่อที่มีพลังในการแบ่งเซลล์ได้สูง (Torrey, 1969) เช่น ผลไม้อ่อนที่กำลังเจริญ cytokinin ที่แยกออกมาได้จากผลอ่อนของข้าวโพดพบว่าเป็น zeatin ซึ่ง Letham (1963) สามารถแยกสารนี้ได้ในลักษณะที่เป็นผลึก โครงสร้างของมัน (Letham et al., 1964) และการสังเคราะห์ (Shaw and Wilson, 1964) แสดงว่ามันเป็นสารอีกตัวหนึ่งที่มีโครงสร้างคล้าย kinetin

มีรายงานเกี่ยวกับการทำงานที่เสริมกัน (synergistic action) ระหว่าง cytokinin กับ auxin เป็นจำนวนมาก อาทิ Steward(1963b) พบว่าเมื่อใช้ 2,4-D ร่วมกับน้ำมะพร้าว จะกระตุ้นการเจริญของเนื้อเยื่อหลายชนิด ซึ่งถ้าใช้น้ำมะพร้าวอย่าง-

เดียวไม่เกิดผล Sastri (1963)พบการทำงานที่เสริมกัน ระหว่างkinetin กับ2,4-D ในช่วง2 ถึง4ppm (kinetin) กับ 0.02 ถึง 0.08 ppm(2,4-D) เป็นผลให้มีการเจริญได้ callusที่ดี สำหรับในฝิ่น สิ่งที่เนื้อเยื่อฝิ่นต้องการเพื่อการเจริญ คือ น้ำมะพร้าว หรือ kinetin กับ 2,4-D หรือ NAA ที่เติมลงไปใน basal medium(Ranganathan et al., 1963) จากรายงานของ Steward and Caplin(1951) กล่าวถึงผลที่ส่งเสริมกันระหว่าง 2,4-D กับน้ำมะพร้าวที่เกิดกับการเจริญของเนื้อเยื่อมะเขือเทศทำนองเดียวกัน yeast extractและ malt extractอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือใช้รวมกันไม่สามารถใช้แทนน้ำมะพร้าวเพื่อชักนำให้เนื้อเยื่อเจริญได้ แต่ kinetin ใช้แทนน้ำมะพร้าวได้ ขอบเขตในการเจริญที่เกิดจากการกระตุ้นของ kinetinและน้ำมะพร้าวเป็นแบบเดียวกัน (Ranganathan et al.,1963) Mehta (1967) กล่าวถึงรายงานของ Struckmeyer et al. ว่าถ้าใช้ auxin ที่มีความเข้มสูงจะมี tracheid เกิดขึ้นน้อย ถ้าใช้ความเข้มต่ำจะชักนำให้เกิด tracheid มากมาย Mehta ทำการทดลองโดยใช้เนื้อเยื่อ callus ของมะเขือเทศ และ Linum ก็ให้ผลเช่นเดียวกัน ในกรณีของการทำงานร่วมกันระหว่างauxin (IAA) กับ cytokinin เพื่อกระตุ้น organogenesis นั้น Nag and Johri(1971)พบว่าเมื่อความเข้มของ cytokinin ต่ำลงจะชักนำให้เกิดตา (bud) แต่ถ้าความเข้มของauxin สูงขึ้นจะชักนำให้เกิด callus

Cytokinin มี activityหลายอย่าง มีส่วนเกี่ยวข้องในการแบ่งเซลล์ เมื่อใช้ร่วมกับ auxin จะชักนำให้เกิด cytokinesis หลังจากที่เกิด mitosisแล้ว (Das et al., 1956) Haper and Luippold(1960), Torrey (1961) ก็พบและสนับสนุนว่า cytokininช่วยให้มีการแบ่งเซลล์ Fox(1969) กล่าวถึงรายงานเกี่ยวกับ kinetin และสารที่มีโครงสร้างคล้าย kinetinบางตัวซึ่งมีพลังกระตุ้นการแบ่งเซลล์ ทำให้เซลล์ในชิ้นส่วนของใบขยายออก (Miller, 1956; Kuraishi and Okumura,1956; Scott and Liverman, 1956) ทำให้เซลล์ในชั้น cortex ของรากยาสูบขยายตัว 4 เท่าจากขนาดปกติ เมื่อมี kinetin อยู่ (Arora et al., 1959) ซึ่งสอดคล้องกับข้อความที่ Steward (1963b) กล่าวว่าสารพวก auxin cytokininและ gibberellin สารเหล่านี้ตัวใดตัวหนึ่งภายใต้สถานการณ์อย่างหนึ่ง อาจดูเหมือน auxin และ-

ภายใต้สถานการณ์อีกอย่างหนึ่งอาจดูเหมือน cytokinin cytokinin จะกระตุ้นเนื้อเยื่อให้เกิด morphogenesisภายใต้สภาวะที่เหมาะสม (Fox, 1969) การเลี้ยงเนื้อเยื่อ pith ของยาสูบ (Skoog and Miller, 1957) ในสภาวะที่มี 2mg/l. IAA กับ0.02 mg/l. kinetin เนื้อเยื่อ pithจะเจริญเป็นcallus การเพิ่มอัตราส่วนของkinetin ต่อ auxin จะเป็นโดยการลดความเข้มของ auxin หรือเพิ่มระดับ kinetin ในอาหาร จะเป็นผลให้เกิดตาขึ้นซึ่งอาจเจริญไปเป็นหน่อ และเป็นต้นที่สมบูรณ์ในที่สุดได้ ในทางตรงกันข้ามเมื่ออัตราส่วนของ kinetin ต่อ auxin ต่ำลงจะเกิดรากขึ้น cytokinin ยังส่งเสริมให้เมล็ดงอกทำลาย dormancy ของเมล็ด (Miller, 1956; Haber and Tolbert, 1957; Miller, 1958) ทำลาย apical dominance (Thimann and Wickson, 1957; Sachs and Thimann, 1964)

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้เพื่อสังเกตการเจริญและเปลี่ยนแปลงของเนื้อเยื่อกล้วยไม้ Dendrobium Pompadour ดูการเจริญของ callus ที่เลี้ยงบนวุ้นอาหารที่มีน้ำมะพร้าวกับวุ้นอาหารที่ไม่มีน้ำมะพร้าว ว่ามีการเจริญแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร ศึกษาอัตราการเพิ่มของขนาดและปริมาตรของcallus ดูการเปลี่ยนแปลงจาก plb.มาเป็นต้นเล็ก ๆ จุดมุ่งหมายในข้อนี้เพื่อศึกษาจากภาพที่ถ่ายแบบ time-lapse เนื่องจากผู้ศึกษารายอื่น ๆ มุ่งถึงผลของสัดส่วนและองค์ประกอบของอาหาร ลักษณะของการเกิดเนื้อเยื่อและโครงสร้างของเนื้อเยื่อ ยังไม่มีผู้ใดศึกษาโดยการบันทึกภาพทุกระยะ เช่นนี้ มีบางคนถ่ายภาพเมื่อสิ้นสุดการทดลอง หรือบันทึกภาพเฉพาะเพียงบางระยะเท่านั้น ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัยนี้ จะทำให้ได้เรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับเนื้อเยื่อกล้วยไม้อย่างละเอียดตลอดจนการเจริญเติบโตของมัน และภาพยนตร์ม้วนนี้ยังใช้ประกอบในการแสดงวิธีขยายพันธุ์ของพืชแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาพยนตร์ทางวิชาการ เพื่อนำออกเผยแพร่ในโอกาสที่เหมาะสมต่อไป